

AVUKATLIK YASASINA GÖRE DİSİPLİN CEZALARI*

Av. Ümit ÖZMEN

GİRİŞ

Çalışmamızın konusu olan avukatlık mesleğinde avukatların disiplin cezalarını açıklamaya başlamadan önce avukatlık mesleğinin ne olduğu ve Türk Hukukunda nasıl düzenlendiğini açıklamak konumuzun daha iyi kavranması açısından faydalı olacağı kanaatindeyiz. Zira avukatlar kamu hizmeti gören serbest meslek sahibi kişiler olduklarından ve de meslekleri gereği kanun ve mevzuata daha hâkim kişiler olduklarından dolayı işleyebilecekleri suçlar ve bu suçlara verilebilecek cezalar bakımından da normal bir vatandaş veya devlet adına çalışan bir memurdan farklı konumdadırlar.

Kanun ve mevzuata hâkim olan avukatların gerek taksirle gerekse de kasten işleyebilecekleri suçlar ve disiplin suçları karşısında alacakları cezalar mantıksal olarak daha ağır ve caydırıcı olmak zorundadır. Nitekim hukukumuzu bu açıdan incelediğimiz zaman avukatların mesleklerini ifa ederken işledikleri suçlardan dolayı ağır ceza mahkemesinde yargılanmaları ve baro disiplin kurullarında aldıkları cezaların mesleğe devamı ciddi şekilde engelleyici niteliğe sahip olması bu tezimizi doğrulamaktadır.

Çalışmamızda disiplin cezalarını incelemeye başlamadan evvel avukatlık mesleğine genel bir bakışın konunun açıklanmasında yararlı olacağından öncelikle avukatlık mesleğinin ne olduğu, daha sonra bunun devamında disiplin cezalarına değinilecektir.

* Mersin Barosu Dergisi, Temmuz-Ağustos-Eylül, 2011, 28. Sayı (Yayınlanmıştır)

1. AVUKATLIK MESLEĞİ VE TÜRK HUKUKUNDAKİ YERİ

1.1. Kavram

Avukat, adaletin sağlanmasında, hâkim ve savcılarla birlikte çalışan kamu hizmeti gören kişidir. Avukatlık, serbest meslek niteliğinde olup, bir kamu hizmetidir.¹ Kişilerin doğru ve adil yargılanma hakkı, anayasalar ve kanunlarla güvence altına alınan, uluslararası bazı hukuk metinlerine de özenle dâhil edilen temel haklarından biridir.

Anayasamızın 36. Maddesinin 1. Fıkrasında “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir.” hükmü yer almaktadır. Bu düzenleme yanında Anayasanın 37. Maddesinde yer alan kişilerin “Kanuni hâkim güvencesi”ne sahip olduklarına ilişkin hüküm, mahkemelerin bağımsızlığını, hâkimlik ve savcılık teminatını, duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olmasını düzenleyen Anayasanın 138, 139 ve 141. Maddeleri de kişilerin doğru ve güvenli (adil) yargılama hakkını kullanabilmelerine hizmet eden hükümlerdir. Doğru ve güvenli yargılama hakkının korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi bağımsız mahkemelerin, hâkimlerin ve savcıların varlığına bağlı olduğu kadar yaptığı işin sorumluluğunda, bilgili, yürekli, en önemlisi **bağımsız** avukatların varlığına da ihtiyaç gösterir. Nitekim 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 1. Maddesi de avukatların görevlerini yerine getirirken bağımsız olduklarını dile getirir.

Avukatlık bir kamu hizmeti olmakla birlikte, Devlet hizmeti olmayıp, serbest bir meslektir. Avukatlık mesleğinin amacı, avukatların hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine bağlama, tarafların hukuki ilişkilerinden doğan uyuşmazlıkların, hakka uygun olarak uygulanması konusunda yardımda bulunmaktır. Avukatın amacı kısaca hukukun üstün tutulmasında yargı organlarına, hakemlere,

¹ 19.03.1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 1. maddesinde : “ Avukatlık bir kamu hizmeti ve serbest meslektir”, denerek bu durum açıklanmıştır.

resmi ve özel kurumlara yardımcı olmak ve dolayısıyla müvekkilini bu doğrultuda yararlandırmaktır. Bu bağlamda, avukatlık mesleğinin onurlu ve soylu bir meslek olduğu tartışmasız kabul edilmelidir.

1.2. Avukatın Türk Ceza Adalet Sistemindeki Yeri

Hâkimlerin karar mekanizmasını teşkil ettiği, savcılarının iddia makamı olduğu ceza ve adalet sistemimizde avukatların yeri savunma makamı olarak gösterilebilir. Kanuna göre Savcı ceza yargılamasının taraflarından biridir ve iddiayı temsil eder. Karşıt tarafı ise sanık ve vekilinin bulunduğu taraf ise savunmadır. Bu itibarla taraf olan sùjelerin tarafsızlığından söz edilemez. Yargılama sırasında tarafsız olan tek makam yargılama makamıdır. İddia makamının yani savcının tezini teşkil eden iddianamenin antitezi olarak savunma makamı olan avukatın savunması gösterilebilir. Burada avukatın ve avukatlık mesleğinin önemi açıkça görölmektedir.

1.3. Avukatlık Mesleğiyle İlgili Mevzuat

Avukatlık mesleğiyle ilgili olarak 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda mesleğe giriş, hukuksal statü, mesleğin niteliği, avukatlık meslek kuralları düzenlenmiştir. TBB'nin ² Meslek İlkeleriyle ilgili olarak aldığı kararlar ve genel anayasal düzenlemeler avukatlık mesleğine temel oluşturan yasal düzenlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası “Yargı” bölümünde adil yargılanma hakkını düzenlemiştir. 138. Madde mahkemelerin bağımsızlığını, 139. Madde hâkimlik ve savcılık teminatını, 141. Madde ise duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması esasını incelemiştir. Hiç şüphesiz bu sayılanlar olmaksızın adil bir yargılanma söz konusu olamaz. Fakat bu sayılanlar da adil bir yargılanma için yeterli olmayacaktır. Bilgili ve bağımsız avukatlar da adil bir yargılanma için göz ardı edilemeyecek bir öneme sahiptir. Çünkü bir hâkimin gerek mevzuat ve doktrin, gerekse somut olay hakkında her şeyi bilmesi beklenemez. Bu noktada avukat, hâkimin adil bir karar verebilmesi için onu aydınlatan ve bir bakıma yol gösterici bir rol üstlenen bir konumdadır.

Adliye Vekaleti'nin (Bugünkü Adalet Bakanlığı) 07.03.1938 Tarih ve 6/283 Sayılı yazıyla hazırladığı ve o dönemin başbakanı Celal Bayar tarafından

² Türkiye Boalar Birliği

TBMM'ye sunulan avukatlık kanunu gerekçelerinde şöyle denmektedir: *"...Memleket adliyesinde hakkı hak olduğu için izhar eden faziletli bir hâkimler kitlesine ne derece ihtiyaç varsa, hâkimin faaliyetini tenvir eden ve yalnız bilgi ve doğruluğu kendine rehber tanıyan bir avukatlar topluluğuna da o mertebe lüzum vardır..."*³

Kıta Avrupa'sı ülkelerinin bazılarında, özellikle Almanya'da mahkemeye başvururken avukat tutma mecburiyeti varken, ülkemizdeki sistemde belli davalar dışında avukat tutma zorunluluğu yoktur. Ancak bu hiçbir şekilde avukatın önemli olmadığı anlamına gelmez. Yargılama sürecinin kusursuz işleyebilmesi için bir avukat ne kadar gerekliyse o avukatın bağımsızlığı da en az o kadar gereklidir. Buna paralel olarak 4667 sayılı kanunla değişik 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun birinci maddesinde kanun koyucu avukat bağımsızlığını düzenlemiştir:

2. AVUKATLAR HAKKINDA GÖREV SUÇLARINDAN DOLAYI SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA İŞLEMLERİ

2.1. Genel Olarak

Avukatlar hakkında soruşturmanın nasıl cereyan edeceği ve hazırlık soruşturmasında delil tespitinde izlenecek yöntem Avukatlık Kanunun 58. maddesinde aynen : *" Avukatların avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından yapılır. Avukat yazıhaneleri ve konutları ancak mahkeme kararıyla ve bu kararla belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet Savcısı denetiminde ve baro temsilcisinin katılımıyla aranabilir. Ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri dışında avukatın üzeri aranamaz."* şeklinde düzenlenmiştir.

Avukatlar hakkında ceza kovuşturması CMUK hükümleri çerçevesinde Ağır Ceza Mahkemelerinde yürütülür. Ayrıca, Avukatlık Kanunun 59. maddesinde: *" 58. maddeye göre yapılan soruşturmaya ait dosya Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'ne tevdi olunur. İnceleme Sonunda kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde dosya, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesine en yakın bulunun ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderilir."*

³ KURŞUN, Eren, www.hukukcu.com/bilimsel/kitaplar/avukat_bagimsiz.htm

Cumhuriyet Savcısı 5 gün içinde iddianamesini düzenleyerek dosyayı, son soruşturmanın açılmasına veya açılmasına gerek olmadığına karar verilmek üzere ağır ceza mahkemesine verir. İddianamenin bir örneği CMK hükümleri uyarınca, hakkında soruşturma yapılan avukata tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine avukat, kanunda yazılı süre içinde bazı delillerin toplanmasını ister veya kabule değer bir istemde bulunursa nazara alınır. Gerekirse soruşturma başkan tarafından derinleştirilir.

Hakkında son soruşturmanın açılmasına karar verilen avukatların duruşmaları suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesinde yapılır. Durum avukatın kayıtlı olduğu baroya bildirilir.”

Uygulamada ilgili avukat hakkında, soruşturmaya gerek bulunup bulunmadığını tayin ve tespit etmek için Bakanlıkça bir ön inceleme (ihrazi soruşturması) safhasına yer verilmektedir. Bu soruşturma safhasında, tanıklar yeminsiz dinlenip, ilgili avukatın savunması alınmaz ve gereken deliller toplandıktan sonra, soruşturma evrakı fezlekeye bağlanarak Adalet Bakanlığı'na gönderilir.⁴ Bu soruşturma neticesinde delil elde edilemez veya ihbarın asılsız olduğu ortaya çıkarsa, Bakanlıkça evrak işlemiden kaldırılır. Aksi halde soruşturma izni verilerek soruşturma evrakı Ağır Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderilir. İzin üzerine yapılan soruşturmada, avukatın savunması alınır. Tanıklar yeminli dinlenir ve bütün deliller toplandıktan sonra evrak fezlekeye bağlanarak Bakanlığa iade olunur.⁵

2.2. Avukatların Görevlerinden Dolayı İşleyebilecekleri Suçlar

Avukatlar görevlerini ifa ederken Türk Ceza Yasasında sayılan ve suç sayılan bazı eylemlerinden sorumlu tutulabilirler. Bu suçlara da kısaca değinmek konumuz açısından yerinde olacaktır. Örnek verecek olursak; meslek sırrını açıklama (ifşa) suçu, görevi savsama (ihmal) suçu, avukatlık yetkisini kötüye kullanma suçu, karşı tarafla anlaşarak yetkisini kötüye kullanma suçu, dava sonucunu yasa dışı yollarla etkilemek bahanesiyle vekil edenden yaralanma suçu, hizmet nedeniyle görevi kötüye kullanma suçu, çıkar karşılığı iş getirme ve aracı kullanma suçu,

⁴ KAÇAK, Nazif, Yargı Kararlarıyla Avukatlık Kanunu ve İlgili Mevzuat, Seçkin Yayınevi Ankara 2001, s: 181 – 182

⁵ KAÇAK, Nazif, a.g.e. s. 181-182

avukatlık unvan ve yetkilerini kullanma suçu, aslı olmayan veya aslına aykırı belge verme(sahtecilik), avukatların kamulaştırma yasası hükümlerine aykırılık suçları vb... gibi suçlar, avukatların görevlerinden ötürü işleyebilecekleri bazı suçları teşkil etmektedir.⁶ Yukarıda bu suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturma usulüne değinilmiştir.

3. AVUKATLARIN DİSİPLİN SUÇLARI

Avukatlar hakkında uygulanacak olan disiplin işlem ve cezaları Avukatlık Yasasının 134 – 162. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bu hükümlerde hem ilgili barolarda uygulanacak olan kurallar hem de Türkiye Barolar Birliği tarafından uygulanacak olan kurallar yer almaktadır.

3.1. Disiplin Cezalarının Uygulanmasını Gerektiren Durumlar

Avukatlık Yasasının 134. maddesinde bu nedenler şu şekilde ifade edilmiştir: “ *Avukatlık onuruna, düzen ve gelenekleri ile meslek kurallarına uymayan eylem ve davranışlarda bulunanlar ile mesleki çalışmada görevlerini yapmayan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun şekilde davranmayanlar hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır.*”

Avukatlara verilebilecek disiplin cezaları da 135. maddede; **uyarma, kınama, para cezası, işten çıkarma ve meslekten çıkarma cezası** olarak belirtilmiş ve ilgili maddede bu cezalar şu şekilde tanımlanmıştır:

Uyarma; *avukatın mesleğinin icrasında daha dikkatli davranması gerektiğinin kendisine bildirilmesidir.*

Kınama; *mesleğinde ve davranışında kusurlu sayıldığı için avukata bildirilmesidir.*

Onbin liradan yüzellibin liraya kadar para cezası.

Meslekten çıkarma; *avukatlık ruhsatnamesinin geri alınarak avukatın adının baro levhasından silinmesi ve avukatlık unvanının kaldırılmasıdır. Avukatlık ortaklığı için de baro avukatlık ortaklığı sicilinden silinmesidir.*

⁶ GÖKCAN, H. Tahsin, Açıklamalı Avukatlık Yasası, Görev Suçları, Kovuşturma ve Hukuki Sorumluluk, Seçkin Yayınevi Ankara, 2001, s: 54 vd.

TBB Disiplin Kurulu veya avukatın kayıtlı bulunduğu Baro Disiplin Kurulu'nun vermiş olduğu disiplin cezalarının uygulanmasına ilişkin olarak “kararın kesinleşmesi” şartı aranmaktadır. Bu husus Avukatlık Kanunu'nda açıkça ifade edilmektedir. Buna göre; *”Disiplin cezalarına ait kararlar kesinleşmedikçe uygulanmaz.”*⁷

Ayrıca, disiplin cezası almış olan avukat, Avukatlık Kanunu'nda belirtilen şartların var olması halinde bu cezanın sicilinden silinmesini isteyebilir. Yasa'nın 160. maddesinin 2. ve 3. fıkraları bu hususta da oldukça açıktır: *”Meslekten çıkarma ve işten atılma cezalarında başka bir disiplin cezası verilen avukatlar, uyurma, kınama ve para cezalarının uygulanmasından itibaren beş yıl geçtikten sonra disiplin kuruluna başvurarak bu disiplin cezalarının sicillerinden silinmesini isteyebilirler. İlginin yukarıki fıkarda yazılı süre içerisinde disiplin cezası almamış olması halinde, disiplin cezasının silinmesine karar verilir ve sicil dosyasındaki disiplin bölümü çıkartılarak yenisi düzenlenir.”*

3.2. Disiplin Eyleminde Tekerrür Uygulaması

Avukatın, yasanın 6. kısmında yer alan hak ve yükümlülüklerine aykırı davranması halinde ilk cezanın en az kınama olması ve bir kez disiplin cezası aldığı halde tekrar disiplin suçu işlemesi durumunda para cezasına veya işten çıkarma cezasına karar verilmesi gerekir. Ayrıca Avukat, Yasanın 5. maddesinin a bendinde sayılan : *“ Taksirli suçlar hariç kesinleşmiş bir kararla iki yıldan fazla hapis veya bir yıldan fazla hapis cezasıyla veya basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanmak ve dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, ihaleye fesat karıştırmak suçlarından biriyle hüküm giymiş olmak, ”* gibi suçlardan kesin hüküm giymişse meslekten çıkarma cezası uygulanır.⁸ Burada tekrar uygulanacak olan cezanın, *“davranışın ağırlığına göre”* belirlenmesi gereklidir. ⁹

Tekerrür uygulamasının ikinci biçimi beş yıllık dönem içerisinde en az iki kez disiplin suçu işleyen avukata bundan sonraki her yeni suçu için bir öncekinden daha

⁷ Bknz: 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 160. maddesinin 1. fıkrası.

⁸ Bknz: 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 136. maddesinin 1. fıkrası

⁹ GÖKCAN, H. Tahsin, a.g.e. s: 135.

ağır ceza uygulanır.¹⁰ Ancak, bir derece ağır ceza uygulamasında suçun niteliğine göre uygulama yapılmalı, suçun niteliğine uygun olan cezanın bir ağırlığı verilmelidir. Suç daha hafif olduğu halde sıra ağır olanda diye uygulama yapılamaz.¹¹

Disiplin kovuşturmasının açılması kararını Baro Yönetim Kurulu vermektedir.¹² Yönetim Kurulu, ihbar, şikayet veya Cumhuriyet Savcısının isteğiyle yada resen kovuşturma açılmasına karar verebilir. Yönetim kurulunun disiplin kovuşturması yapılmasına yer olmadığına dair kararına karşı şikâyetçi ya da Cumhuriyet Savcısı tarafından tebliğden itibaren 15 gün içerisinde Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'na itiraz edilebilir. İtirazın kabulüne dair verilen kararlar kesindir.¹³ Fakat itirazın reddi kararları 142/4. maddede belirtilen yönetime tabidir. Buna göre : “ Birinci fıkra gereğince yapılan itiraz üzerine Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından verilen itirazın reddine dair kararlar Adalet Bakanlığı'na ulaştığı tarihten itibaren iki ay içerisinde Bakanlıkça karar verilmediği veya karar onaylandığı tarihte kesinleşir. Ancak Adalet Bakanlığı uygun bulmadığı kararları bir daha görüşülmek üzere, gösterdiği gerekçesiyle birlikte Türkiye Barolar Birliği'ne gönderir. Geri gönderilen bu kararlar, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca üçte iki çoğunlukla aynen kabul edildiği takdirde onaylanmış, aksi halde onaylanmamış sayılır; sonuç Türkiye Barolar Birliği tarafından Adalet Bakanlığı'na bildirilir.”

Disiplin kovuşturmasının açılması üzerine, disiplin kurulu dosyayı evrak üzerinden inceleyebileceği gibi resen ya da avukatın isteği üzerine duruşmalı olarak inceleyebilir. Duruşma yöntemi Avukatlık Yasasının 144 – 152. maddelerinde düzenlenmiştir.

3.3. Disiplin Kurulu Kararlarına İtiraz

¹⁰ Bknz: 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 136. maddesinin 2. fıkrası.

¹¹ **Nitekim Danıştay 8. Dairesi bir kararında bu duruma işaret etmektedir:** “ Yüksek Öğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nin disiplin suçunun tekrarı ile ilgili 12. maddesinde yer alan (Disiplin cezası verilmesine neden olmuş, bir fiil veya halin öğrencilik süresinde tekrarı halinde bir derece ağır ceza uygulanır.) kuralı yer almıştır. Bu maddedeki bir derece ağır ceza kavramından suçun niteliği hangi cezayı gerektiriyorsa bu cezanın bir derece ağırlığını anlaşılması gerekmektedir. Aksi bir anlayış, cezaların derece derece ağırlaşarak öğrencinin fakülte den çıkarılmasını doğurur ki, bu da Anayasa ile güvence altına alınan öğrenim hakkını kısıtlayıcı bir duruma yol açar. **Danıştay 8. D. 9.12.1997, 95/4731- 97/3847**

¹² Bknz: 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 141. maddesi

¹³ Bknz: 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 136. maddesinin 142. maddesi

Avukatlık Yasasının 157. maddesine göre kararlara karşı, Cumhuriyet Savcısı ve ilgililer (Yakınan veya Avukat) tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kuruluna başvurabilirler.

TBB Disiplin Kurulunun uyarma, kınama ve para cezasına ilişkin kararları onaya gerek duymadan kesinleşir. TBB Disiplin Kurulunun, itiraz üzerine vereceği diğer kararlar onay için Adalet Bakanlığı'na gönderilir. Bakanlık, iki ay içerisinde onaylar veya herhangi bir karar vermezse kesinleşir. Bakanlık uygun görmediği kararları tekrar görüşülmek üzere TBB Disiplin Kuruluna geri gönderirse, Kurul bu kararları üçte iki çoğunlukla aynen kabul ettiği takdirde onaylanmış, aksi halde onaylanmamış sayılır.

3.4. Disiplin Kurulu Kararlarına Karşı İdari Dava Yolu

Avukatlık Yasasının 157/son maddesinde, 8. maddenin 6. fıkrasına yapılan atıf nedeniyle, idari dava yolu açıktır. Adalet Bakanlığının TBB Disiplin Kurulu kararını onaylaması veya susarak onaylamış sayılması işlemine veya onaylamama üzerine TBB Disiplin Kurulunun üçte iki çoğunlukla kesinleştirme işlemine karşı ilgili baro, avukat, Adalet Bakanlığı idari yargı yoluna başvurarak iptal davası açabilir.

3.5. Zamanaşımı¹⁴

Zamanaşımı konusu Avukatlık Yasasının 159. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, disiplin kovuşturması yapılabilmesi için suç tarihinden itibaren üç yıl geçmemiş olmalıdır. Fakat Yönetim Kurulunca el konulduğu tarihten itibaren süre işlemez.

Verilen cezanın infazı için de suç tarihinden itibaren dört buçuk yıl içerisinde infaz edilmezse ceza zamanaşımı nedeniyle düşer.¹⁵

Eylemin suç oluşturması durumunda, yasada daha uzun bir zamanaşımı süresi getiriliyorsa, o süreler nazara alınmalıdır.¹⁶

¹⁴ Bknz: 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 159. maddesi

¹⁵ GÖKCAN, H.Tahsin, a.g.e. : s,136

4. TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DİSİPLİN KURULU KARALARINDAN ÖRNEKLER¹⁷

1. KARAR: Reklam yasağı, Kartvizit, Emekli Yüksek Hâkim

T.06.06.2003

E.2003/59

K.2003/164

Şikâyetli avukatın, “Emekli Yüksek Hâkim” yazılı kartvizit kullandığı iddiası ile başlatılan disiplin kovuşturması sonunda, Baro Disiplin Kurulu'nca eylem Avukatlık Yasası'nın 55 ve TBB. Meslek Kuralları'nın 7.maddesi ile TBB. Reklam Yasağı Yönetmeliği'nin 6.maddesine aykırı bulunarak, şikâyetlinin “kınama” cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

¹⁶ Bknz Yeni Türk Ceza Kanunu 66. ve 68. maddeleri

¹⁷ www.barobirlik.org.tr/diplin_kurulu_kararlari.htm

Dosya içinde bulunan ve şikâyetle konu kartvizit incelendiğinde, şikayetli avukatın “Avukat” unvanının yanında “Emekli Yüksek Hâkim” ibaresini kullandığı anlaşılmıştır.

Avukatlık Yasası'nın 55.maddesine göre “Avukatların basılı kâğıtlarında avukat unvanı ile akademik unvanlarından başka sıfat kullanmaları yasaktır.”

Türkiye Barolar Birliği Reklam Yasağı Yönetmeliği'nin 6.maddesine göre de: “Avukatların kartvizitlerinde emekli yargıç ve benzeri sıfatları kullanamayacağı” hüküm altına alınmıştır.

Keza Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları'nın 7/b maddesine göre de; “Avukatın kartviziti reklam niteliğini taşıyabilecek aşırılıkta olamaz.”

Şikâyetli avukat kartvizitinde “Emekli Yüksek Hâkim” sıfatını kullanması, yukarıda bildirildiği gibi Avukatlık Yasası'nın 55, TBB. Reklam Yönetmeliği'nin 6. ve TBB. Meslek Kuralları'nın 7/b maddelerine açıkça aykırılık teşkil etmekte olduğundan, eylem disiplin suçunu oluşturmaktadır.

Bu sebeple Baro Disiplin Kurulu'nca yapılan değerlendirmede hukuki isabetsizlik görülmemiş ve kararın onanması gerekmiştir.

Sonuç olarak, itirazın reddi ile Tekirdağ Barosu Disiplin Kurulunun “kınama” cezası verilmesine ilişkin kararının onanmasına, katılanların oybirliği ile karar verildi.

2. KARAR: Müvekkile Ödeme Yapılmaması, Hapis Hakkı

T.09.05.2003

E.2003/46

K.2003/150

Şikâyetli avukatın, “şikâyetçinin vekili olduğu, şikâyetçinin nafaka ilamını icraya verdiği, tahsil ettiği parayı şikâyetçi müvekkiline ödemediği” iddiası ile açılan disiplin kovuşturması sonucunda, eylemin avukatlık yasasına aykırı bulunduğu gerekçesi ile Baro Disiplin Kurulu tarafından şikâyetli avukatın “üç ay süre ile işten çıkarma” cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Şikâyetli avukat, dava ve icra masraflarını kendisinin yaptığını, vekâlet ücretini peşin almadığından, icradan çekmiş olduğu parayı yaptığı masraf ve vekil ücretine karşılık hapis hakkını kullanarak, şikâyetçiye ödemediğini iddia etmiştir.

Avukatlık Yasası'nın 166.maddesi; “Avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukatlık ücreti ve giderin ödenmesine kadar, kendi alacağı nispetinde elinde tutabilir.” hükmünü içermektedir. Bu maddeye göre avukat sadece vekil ücretini değil kendisi tarafından yapılan giderler içinde hapis hakkını kullanabilir.

Ancak, avukatın alacağından dolayı hapis hakkını kullanabilmesi için hapis hakkının kullanıldığı hususunun iş sahibine yazılı olarak bildirilmesi, ayrıca iş sahibi adına tahsil ettiği para ile hangi işlerden ötürü, ne miktar da alacağı olduğunu gecikmeksizin müvekkiline duyurması gerekmektedir.

Şikâyetli avukat icra dosyasından 02.10.2000 tarihinde 579.200.000.-TL tahsil etmiştir. Şikâyetçi ise 07.11.2001 tarihinde şikâyetle bulunmuştur. Dosya içinde Şikâyetli avukatın şikâyetçiye hangi işlerden ötürü ve ne miktar alacağı olduğuna ve alacakları için hapis hakkını kullandığına dair şikâyetçiye yazılı bir bildirimde bulunduğunu gösteren belgeye rastlanmadığı gibi şikâyetli avukat savunmasında da hapis hakkını ve mahiyetini şikâyetçi müvekkiline bildirdiğini savunmamıştır.

Bu sebeple şikâyetli avukatın eyleminin disiplin suçunu oluşturduğuna ilişkin değerlendirmesi isabetli olmakla beraber, eylem tarihinin, önceki para cezalarının kesinleşme tarihinden daha önce olması nedeniyle tayin edilen ceza Avukatlık Yasası'nın “Cezaların uygulanma şekli”ni belirleyen 136.maddesine uygun bulunmadığından, “üç ay süre ile işten çıkarma” cezası verilmesine ilişkin kararın para cezasına çevrilmek suretiyle düzeltilerek onanması gerekmiştir.

Sonuç olarak, Tekirdağ Barosu Disiplin Kurulu'nun “ üç ay süre ile işten çıkarma” cezası verilmesine ilişkin kararının “940.500.000 ”TL para cezasına” çevrilmek suretiyle düzeltilerek onanmasına, şikâyetli avukatın 940.500.00 TL para cezası ile cezalandırılmasına, oybirliği ile karar verildi.

3. KARAR: Objektiflik, Savunma sınırlarının aşılması

T.06.06.2003

E.2003/76

K.2003/177

Şikâyetli avukat hakkında Adana 1.İş Mahkemesi Hâkimliği'ne davalı vekili olarak verdiği cevap dilekçesinde, “Davacı ahlaki değerleri erozyona uğramış bir kişidir,” diyerek hakaret ettiği görüşü ile açılan disiplin kovuşturması sonunda, Adana Barosu Disiplin Kurulu “disiplin cezası verilmesine yer olmadığına” karar vermiştir.

Baro Disiplin Kurulu, disiplin kovuşturmasına neden olan cümlelerin “Hâkimin dikkatini çekmek için kullanıldığı” kanaatine varıldığını belirtmiş ve kararını bu gerekçeye dayandırmıştır. Oysa şikâyetli TBB Meslek Kuralları'nın 5.maddesinde öngörülen “objektiflik” ilkesine uymadığı gibi, savunmanın hukuki yönü ile ilgili bulunmayan sözler sarf etmek suretiyle savunma sınırlarını aştığından Meslek Kuralları'nın 6.maddesine de aykırı davranmıştır. Hâkimin dikkatini çekmek amacıyla da olsa TBB Meslek Kuralları'na ters düşen davranışların sergilenmesi kabul edilemez.

Bu nedenle Baro Disiplin Kurulu'nca yapılan değerlendirmede hukuki isabet görülmemiş ve kararın kaldırılması ile ceza tayini gerekmiştir.

4.KARAR: Cezaevine telefon ve SİM kartını sokmak, Suçun oluşmaması nedeniyle beraat

T.11.07.2003

E.2003/98

K.2003/211

Şikâyetli avukat hakkında Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkif evlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzük ve Adalet Bakanlığı genelgelerine aykırı olarak bir adet cep telefonu ve sim kart ile cezaevine girmeye kalkıştığı gerekçesiyle açılan disiplin kovuşturması sonunda Baro Disiplin Kurulu'nca “disiplin cezası verilmesine yer olmadığına” karar verilmiştir.

Disiplin kovuşturmasına konu oluşturan eylem nedeniyle ve “avukatlık görevini kötüye kullanmak” suçundan dolayı açılan kamu davasının “suçun unsurları oluşmadığı” gerekçesiyle beraatle sonuçlandığı, Kartal 1.Ağır Ceza Mahkemesi'nin

kesinleşme şerhini içeren 14.11.2002 günlü ve 2002/340 Esas, 2002/384 Karar sayılı kararından anlaşılmıştır.

Gerek Ceza Mahkemesi' nin beraat kararı, gerekse dosyadaki diğer bilgi ve bulgular, şikâyetlinin yaşlılık ve hastalığının etkisiyle cep telefonu ve sim kartı beyan etmeyi unuttuğunu ve bu araçları cezaevine sokmak amacı ile hareket etmediğini göstermektedir.

“Fiilin sübuta erdiği” gerekçesiyle yapılan itiraz, Ağır Ceza Mahkemesi'nin “beraat” kararı karşısında kabul edilmemiştir. Çünkü “suçun unsurlarının oluşmadığı” gerekçesiyle şikâyetlinin beraatine karar verilmiş olması, fiilin sübuta ermediğini belirlemektedir.

Bu nedenle Baro Disiplin Kurulu'nca yapılan değerlendirmede hukuksal isabetsizlik görülmemiş ve kararın onanması gerekmiştir.

Sonuç olarak, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın itirazının reddiyle, Adana Barosu Disiplin Kurulu'nun “disiplin cezası verilmesine yer olmadığına” ilişkin kararının onanmasına, oybirliği ile karar verildi.

5.KARAR: Vekilin mahkûmiyet kararını temyiz etmemesi, Müvekkilin hak kaybına neden olma

T.11.07.2003

E.2003/120

K.2003/230

Şikâyetli avukatların Antalya 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülmüş olan 2000/1086 esas, 2000/1246 karar sayılı davada, şikâyetçinin vekili olarak duruşmalara girdikleri halde, verilen mahkûmiyet kararını temyiz etmeyerek kararın kesinleşmesine neden oldukları iddiası ile açılan disiplin kovuşturması sonunda, Baro Disiplin Kurulu'nca her iki şikâyetli hakkında kınama cezası verilmiştir.

Şikâyetli avukatlar Antalya 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde şikâyetçinin vekili sıfatıyla davayı takip etmeyi üstlenmişlerdir.

Şikâyetli avukatlardan Av.R. şikâyetçi Mehmet adına Nurgül adında bir kişi ile ücret sözleşmesi yapmıştır.

Şikâyetli avukatlar bu sözleşme koşullarını ileri sürmek suretiyle Antalya Asliye Ceza Mahkemesi tarafından verilen mahkûmiyet kararlarını temyiz etmediklerini, kesinleşmeye neden olmadıklarını savunmuşlardır.

Şikâyetli avukat R. ile Nurgül arasında yapılan ücret sözleşmesinde şikâyetçi taraf olmadığından, sözleşmedeki koşullar şikâyetçiyi bağlayıcı değildir.

İşi üstlenen ve sorumlu olan Av.R. olmakla birlikte Av. A' nın da son duruşmaya girdiği ve kararın kendisine tefhim olunduğu anlaşılmıştır. Şikâyetli avukatların geçersiz sözleşme koşullarını gerekçe gösterip şikâyetçi hakkındaki mahkûmiyet kararını temyiz etmemeleri, şikâyetçinin mağduriyetine sebep olacak nitelikte bir davranıştır.

Avukat davayı almaktan ve soruşturmadan çekinme hakkını müvekkillerine zarar vermeyecek biçimde kullanmalıdır, müvekkilinin durumu ve kişiliği ne olursa olsun avukat müvekkilinin hak kaybına neden olmamalı, süreli işlerde görevini yerine getirmelidir.

Bu durum karşısında Antalya Barosu Disiplin Kurulu'nca gerekli inceleme yapılarak, şikâyetlilerin eylemine uygun bir disiplin cezası tayin edilmiş bulunduğundan, yapılan değerlendirmede hukuki isabetsizlik görülmemiş ve kararların onanması gerekmiştir.

Sonuç olarak itirazların reddi ile Antalya Barosu Disiplin Kurulu'nun her iki şikâyetli avukat hakkında kınama cezası verilmesine ilişkin kararlarının onanmasına, oybirliği ile karar verildi.

6.KARAR: Yasal oranın üzerinde faiz talebi, Mesleğe güven

T.05.12.2003

E.2003/299

K.2003/408

Şikâyetli avukat çeke dayanarak yaptığı icra takibinde yıllık %98 oranında faiz talep etmiştir.

Alacaklı ile borçlu arasında faiz oranını belirleyen bir anlaşma bulunmamaktadır. Bu durumda sözleşme olmadan sırf müvekkilinin talebi

doğrultusunda talep edilen faizin yasa ile belirtilen faiz oranlarının çok üstünde olduğu görülmektedir.

Borçlunun muhtemel bilgisizliğinden yararlanarak icra takiplerinde yasal sınırlar üzerinde faiz isteminde bulunmak ve itiraz edilmediği veya itiraz süresi kaçırıldığı takdirde haksız kazanç sağlamak düşüncesi avukatlık mesleğinin saygınlığı ve onuru ile bağdaşmayan bir davranıştır.

Avukat, kamunun avukatlık mesleğine olan güveninin sarsılmamasını sağlayacak bir biçimde çalışmak zorundadır.

Yasal oranın üzerinde faiz talep etmek de aynı nedenlerden dolayı yasaya ve meslek kurallarına aykırıdır.(Meslek Kuralları m.3)

Bu nedenle eylem disiplin suçu oluşturduğundan Baro Disiplin Kurulu'nca yapılan değerlendirmede hukuki isabetsizlik görülmemiş ve aleyhe itiraz olmadığından kararın onanması gerekmiştir.

Sonuç olarak, itirazın reddiyle İzmir Barosu Disiplin Kurulu'nun uyarma cezası verilmesine ilişkin kararının onanmasına oybirliği ile karar verildi.

7.KARAR: Avukatın icra takibine dâhil edilmesi, Baroya bilgi verme yükümlülüğü, Tebligatın avukata çıkarılması

T.05.12.2003

E.2003/279

K.2003/395

Şikâyetli avukatların, müvekkilleri adına, borçlu ve borçlu vekili olarak şikâyetçi avukat aleyhinde başlattıkları icra takibinde, Avukatlık Meslek Kuralları'nın 27.maddesi uyarınca Baro Başkanlığına bildirimde bulunmadıkları, meslek kurallarını çiğnedikleri iddiası ile başlatılan disiplin kovuşturması sonunda, Baro Disiplin Kurulunca eylemin disiplin suçunu oluşturmadığı kabul edilerek her iki şikâyetli avukat hakkında “disiplin cezası tayinine yer olmadığına” karar verilmiştir.

Dosya içinde ki takip talebi ve 49 örnek no' lu ödeme emri incelendiğinde, şikâyetli avukatların borçlu kısmında borçlu asili ve borçlu asil vekili olarak

şikâyetçi avukatı yazmış oldukları ve borçlu asil vekili olarak gösterilen kısımda ise ayrıca “Tebliğat içindir” diye şerh düşmek suretiyle şikâyetçi avukatın borçlu vekili olarak icra takibine dâhil edildiğini bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Tebliğat Yasası'nın 11.maddesine göre “Vekil vasıtası ile takip edilen işlerde tebligat vekile yapılır.” Şikâyetliler, şikâyetçinin vekil olarak takip ettiği işte, icra takibine hem borçlu asili hem de borçlunun vekili şikâyetçiyi dâhil etmişlerdir. İcra takibinde borçlu vekili olan şikâyetçinin gösterilmesi ve tebligatın da vekile çıkarılması yukarıda ki yasa hükmü gereğidir. Kaldı ki şikâyetli avukatlar, gerek icra takip talebinde gerek ödeme emrine şikâyetçinin dâhil edilmesini tebligatın Tebligat Yasası'nın 11.maddesindeki zorunluluk nedeniyle olduğunu göstermek amacı ile şikâyetçi avukatın hanesine “Tebliğat İçindir” diye şerhi de düşmüşlerdir.

Bu durumda, şikâyetli avukatlar, şikâyetçiyi Tebligat Yasası'nın 11.maddesi hükmüne uygun olarak borçlu asilin vekili sıfatı icra takibinde göstermiş olmaları sebebiyle şikâyetçi avukatın şahsı aleyhinde icra takibi yapıldığı düşünülemeyeceğinden Baroya bilgi verme yükümlülüğünden de bahsedilemez.

Bu nedenlerle, Baro Disiplin Kurulu'nun yaptığı hukuksal değerlendirme isabetli bulunmuş, kararın onanması gerekmiştir.

Sonuç olarak, itirazın reddi ile, Samsun Barosu Disiplin Kurulu'nun her iki şikâyetli avukat hakkında verdiği “disiplin cezası verilmesine yer olmadığına” ilişkin kararının onanmasına, oybirliği ile karar verildi.

KAYNAKÇA

ADAY, Nejat; Avukatlık Hukukunun Genel Esasları, Beta Yayınevi, İstanbul,1997

AVUKATLIK KANUNU, İstanbul Barosu,2005

GÖKCAN, Hasan Tahsin; Açıklamalı Avukatlık Yasası, Görev Suçları, Kovuşturma ve Hukuki Sorumluluk, Seçkin Kitabevi, Ankara,2001

KAÇAK, Nazif; Yargı Kararlarıyla Avukatlık Kanunu ve İlgili Mevzuat, Seçkin Kitabevi, Ankara,2001

TÜRK CEZA KANUNU